

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.411.003.02.2022

Pan
Daniel Janczy
Kierownik
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Nowym Targu
ul. Bulwarowa 9
34-400 Nowy Targ

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/003 – Wykorzystanie przez jednostki samorządu terytorialnego wybranych dotacji z budżetu państwa w 2022 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu, ul. Bulwarowa 9, 34-400 Nowy Targ (dalej: <i>GOPS</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Daniel Janczy, Kierownik GOPS od 2016 r. (dalej: <i>Kierownik</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego. 2. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 20 lutego 2023 r. Badania kontrolne mogą dotyczyć również działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z zakresem przedmiotowym kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Łukasz Chudzik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/164/2022 z 23 listopada 2022 r. 2. Monika Gruszczyńska-Jasińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/165/2022 z 23 listopada 2022 r. <p>(akta kontroli str.1-3)</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez GOPS w Nowym Targu w 2022 r. dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego i na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Środki pochodzące z dotacji, niezbędne do realizacji ww. zadań, były rzetelnie planowane, wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem oraz rozliczane prawidłowo i terminowo.

Wnioski o wypłatę dodatku osłonowego były weryfikowane przez GOPS pod kątem wymogów określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym³. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, dodatek osłony wypłacano w najbliższym możliwym terminie, nie naruszając art. 2 ust. 8 uodo. Rozliczenie dotacji przedłożono Wojewodzie Małopolskiemu w terminach określonych w art. 4 ust. 3 uodo.

Stwierdzone nieprawidłowości, dotyczące w szczególności wystąpienia zwłoki w rozpatrywaniu wniosków o wypłatę dodatku osłonowego oraz braku zawiadomienia stron o niezaleźnieniu sprawy w terminie (w sześciu spośród 40 badanych spraw), miały charakter formalny i nie wpłynęły na obniżenie oceny wykorzystania środków z dotacji na wypłatę dodatku osłonowego.

Kontrola 30 spośród 32 spraw dotyczących rozpatrywania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazała, że postępowania prowadzono prawidłowo, przestrzegając wymogów formalnych i kryteriów określonych w rozdziale 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴ oraz w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁵. Świadczenia wypłacano w terminach i kwotach wskazanych w decyzjach o ich przyznaniu.

GOPS terminowo sporządził i przekazał Wójtowi Gminy Nowy Targ sprawozdania Rb- 50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami w 2022 r. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów sporządzono za poszczególne kwartały w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁶.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 169, dalej: *ustawa o dodatku osłonowym* lub *uodo*.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1205, ze zm., dalej: *ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1467, dalej: *rozporządzenie w sprawie ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*.

⁶ Dz. U. poz. 1812, dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego

Opis stanu faktycznego

W 2022 r. GOPS realizował zadania w zakresie wypłat dodatku osłonowego w oparciu o ustawę o dodatku osłonowym na podstawie upoważnień⁸ udzielonych przez Wójta Gminy Nowy Targ dla Kierownika oraz pracowników GOPS do prowadzenia postępowań w sprawie wypłat dodatku osłonowego.

(akta kontroli str. 7-9)

W 2022 r. w GOPS zostało złożonych 2938 wniosków o wypłatę dodatku osłonowego, z tego 625 do 31 stycznia, 2308 w okresie od 1 kwietnia do 31 października oraz pięć wniosków po 31 października.

(akta kontroli str. 35-36)

Do 31 marca 2022 r. GOPS wypłacił 1350 dodatków osłonowych, z czego 609 stanowiło pierwszą ratę dodatku⁹. W okresie od 1 kwietnia do 2 grudnia 2022 r. wypłacono 1461 jednorazowych dodatków osłonowych¹⁰ oraz 609 dodatków stanowiących drugą ratę wypłaty.

Liczba wniosków rozpatrzonych odmownie wyniosła 87, natomiast bez rozpatrzenia pozostawiono 43 wnioski, w tym pięć złożonych po 31 października 2022 r.

(akta kontroli str. 35-36)

Szczegółowym badaniem objęto próbę 40 wniosków skutkujących wypłaceniem dodatku osłonowego w 2022 r. (po 10 z każdego kwartału) oraz 10 spraw, w których dodatku nie wypłacono: rozpatrzonych odmownie bądź pozostawionych bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str. 44-46)

W przypadku stwierdzenia braków w złożonych 40 wnioskach rozpatrzonych pozytywnie GOPS wzywał wnioskodawców do ich usunięcia, w wyniku czego ostatecznie wszystkie wnioski były kompletne i wypełnione prawidłowo. Wszystkie wnioski zweryfikowano pod kątem kryterium dochodowego i liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego za pomocą dostępnych systemów informatycznych¹¹. Wnioski składane w związku z art. 2 ust. 6 uodo były weryfikowane pod kątem zgłoszenia głównego źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (dalej: *CEEB*) na podstawie deklaracji w postaci papierowej oraz dostępu do ewidencji. Dokonanie weryfikacji ww. danych było w GOPS odpowiednio dokumentowane.

(akta kontroli str. 38-43)

W badanej próbie 12 osób złożyło wniosek dwukrotnie. W stosunku do 10 osób, które otrzymały dodatek na podstawie pierwszego wniosku, wydano decyzję odmowną. Dwie osoby złożyły do GOPS pismo o nierozpatrywanie wniosku pierwszego, wobec czego wnioski złożone w późniejszym terminie zostały rozpatrzone pozytywnie.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Zarządzenia Wójta Gminy Nowy Targ z 5 stycznia 2022 r. oraz z 17 marca 2022 r.

⁹ Dotyczy wniosków złożonych do 31 stycznia 2022 r.

¹⁰ Dotyczy wniosków złożonych po 31 stycznia 2022 r.

¹¹ W bazie PESEL i poprzez usługę CSIZS Emp@tia.

Analiza przypadków, w których jedna osoba złożyła dwa wnioski o wypłatę dodatku osłonowego, wykazała że nie doszło do przypadku dwukrotnego wypłacenia dodatku tej samej osobie.

(akta kontroli str. 44-45, 60-61)

W badanej próbie stwierdzono przypadki przyznawania dodatku osłonowego osobom, które w składanych wnioskach wskazywały ten sam adres zamieszkania. Dotyczyło to 20 wniosków (10 adresów – po dwa wnioski z jednego adresu). W 10 przypadkach w składanych wnioskach dodatkowo wskazano ten sam nr rachunku bankowego (po dwa wnioski na jeden rachunek bankowy).

(akta kontroli str. 44-45)

W 2022 r. 23 osoby złożyły więcej niż jeden wniosek, a 271 adresów powtarzało się w więcej niż jednym wniosku o wypłatę dodatku osłonowego. Wniosków takich było 595.

(akta kontroli str. 49-61)

Kierownik wyjaśnił, że w świetle definicji gospodarstwa domowego wynikającej z ustawy o dodatku osłonowym, odsyłającej w tym zakresie do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹², pod jednym adresem może znajdować się kilka gospodarstw jednoosobowych lub wieloosobowych, i z każdego z tych gospodarstw może zostać złożony wniosek o dodatek osłonowy (jedyne ograniczenie jest takie, że dana osoba może być członkiem tylko jednego gospodarstwa i z jednego gospodarstwa tylko jedna osoba będąca jego członkiem może złożyć wniosek o dodatek osłonowy). Skład gospodarstw domowych GOPS weryfikował w bazie PESEL oraz przy użyciu programów wykorzystywanych w Ośrodku do przyznawania świadczeń. Jednocześnie Kierownik wskazał, że na wzorze wniosku o wypłatę dodatku osłonowego wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 stycznia 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku osłonowego¹³ przewidziano klauzulę o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, dlatego w dużej mierze to na podstawie oświadczenia strony wydawano informacje o przyznaniu dodatku osłonowego. Ustawa nie zabraniała przyznawania dodatków osłonowych osobom zamieszkującym pod tym samym adresem.

Kierownik wyjaśnił, że wskazywanie jednego rachunku bankowego na więcej niż jednym wniosku wynikało z faktu, iż osoby starsze nie posiadały rachunku bankowego i podawały konto domowników, którzy taki rachunek posiadali.

(akta kontroli str. 10-22, 49)

W przypadku trzech sprawach w ramach badanej próby błędnie wyliczono kwoty dochodu na osobę w gospodarstwie domowym, co nie miało jednak wpływu na prawo do otrzymania dodatku. Kwestię tę opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 10-22, 37)

Informacja o przyznaniu dodatku osłonowego w przypadku sześciu badanych wniosków została wydana przez GOPS po ponad dwóch miesiącach od dnia złożenia wniosku, co było niezgodne z art. 35 § 1 i 3 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁴. Wnioskodawców nie poinformowano o niezalążeniu sprawy w terminie, co było niezgodne z art. 36 § 1 i 2 KPA. Sześciu wnioskodawcom, którzy wskazali na wnioskach adres poczty elektronicznej do

¹² Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm.

¹³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2.

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.; dalej: KPA.

korespondencji, GOPS nie przesłał e-mailowo informacji o przyznaniu dodatku osłonowego, co było niezgodne z art. 2 ust. 12 uodo. Kwestie te opisano szczegółowo w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 38-43, 47-48)

W badanej próbie 10 wniosków, w wyniku których nie przyznano dodatku osłonowego:

- w pięciu przypadkach wydano decyzje odmawiające przyznania dodatku ze względu na przekroczenie limitu dochodowego bądź powtórne złożenie wniosku przez tę samą osobę,
- w pięciu przypadkach wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia ze względu na ich wycofanie przez strony bądź nieuzupełnienie wniosku na wezwanie.

(akta kontroli str. 46)

GOPS złożył do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (dalej: *MUW*) sześć wniosków o przyznanie dotacji na wypłatę dodatków osłonowych na łączną kwotę 2 372 tys. zł. Otrzymano 2 351,4 tys. zł dotacji w 11 transzach.

Kierownik GOPS wyjaśnił, że różnica między kwotą wnioskowaną a otrzymaną wynikała z faktu, że w składanych zapotrzebowaniach z góry kalkulowano środki na wszystkie złożone wnioski o wypłatę dodatku, natomiast po ich weryfikacji dokonywano korekty zapotrzebowania zgodnie z kwotą wynikającą z pozytywnie rozpatrzonych wniosków.

W 2022 r. GOPS wydatkował na wypłatę dodatku osłonowego 2 350,3 tys. zł (2811 pozytywnie rozpatrzonych wniosków). Do końca I kwartału 2022 r. wypłacono dodatek 611 gospodarstwom domowym, do końca II kwartału – 1223 gospodarstwom, do końca III kwartału – 1755, a do końca IV kwartału – 2811.

(akta kontroli str. 62-64, 65-68)

Badanie terminowości wypłaty świadczeń przeprowadzono na próbie 60 wniosków, w tym 20 złożonych w październiku 2022 r. W przypadku sześciu wniosków złożonych do 31 stycznia 2022 r. GOPS dokonał wypłat w dwóch ratach, z czego pierwszą wypłacono do 31 marca, a drugą do 2 grudnia 2022 r. W pozostałych przypadkach wnioski złożono w okresie od 1 lutego do 31 października 2022 r., a wypłat dokonywano jednorazowo, nie później niż do 2 grudnia 2022 r. Było to zgodne z art. 2 ust. 8 uodo.

W badanej próbie stwierdzono 16 przypadków, w których wypłat dokonano po 30 dniach od przyznania dodatku.

Kierownik wyjaśnił, że wypłaty dodatków osłonowych realizowano w najszybszych możliwych terminach. Zgodnie z podręcznikiem dla samorządowców¹⁵ tempo wypłat dodatków osłonowych zależy od sytuacji poszczególnych gmin – od liczby złożonych tam wniosków oraz czasu niezbędnego na ich obsługę, w tym na przeprowadzenie procesu weryfikacji, a także ilości środków w każdym kwartale, co oznacza obowiązek wypłaty świadczenia bez zbędnej zwłoki, jednak nie natychmiast. W przypadku, gdy wypłata dodatku była niemożliwa, np. z uwagi na brak środków przeznaczonych na ten cel w danym kwartale, GOPS wstrzymywał wypłatę do czasu pojawienia się stosownych środków.

(akta kontroli str. 27-30, 47-48)

¹⁵ <https://www.gov.pl/web/klimat/poradnik-dla-samorzadow>

GOPS w terminach określonych w art. 4 ust. 3 uodo przedłożył Wojewodzie Małopolskiemu rozliczenia dotacji na wypłatę dodatku osłonowego sporządzone narastająco, od 1 stycznia do dnia kończącego dany kwartał.

Ostatecznie wykorzystano dotację w wys. 2 350,3 tys. zł (2 304,9 tys. na wypłatę dodatków oraz 45,4 tys. zł na koszty obsługi). Niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 1 tys. zł zwrócono na konto Wojewody 27 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 62-63, 65-68)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. GOPS w przypadku trzech z 40 zbadanych spraw błędnie wyliczył wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu osoby w gospodarstwie domowym. Dotyczyło to następujących spraw:

- nr DO.5412.2286.2022 – wyliczono dochód 147,55 zł, a powinno być 1 405,62 zł. Przyczyną nieprawidłowego wyliczenia dochodu było wzięcie pod uwagę danych z 2016 r., które załączono do wniosku, pomimo że dane o dochodach za 2021 r. również były załączone do wniosku;
- nr DO.5412.1969.2022 – wyliczono dochód 1330,48 zł, a powinno być 1328,66 zł. Przyczyną błędu było nieodliczenie składek zdrowotnych od dochodów;
- nr DO.5412.1869.2022 – wyliczono dochód 2015,39 zł, a powinno być 1955,71 zł. Przyczyną błędu było nieodliczenie składek zdrowotnych od dochodów.

(akta kontroli str. 93-109, 125-141, 142-160)

Kierownik wyjaśnił, że ww. błędy były spowodowane niedopatrzeniem pracowników GOPS obsługujących wnioski o przyznanie dodatku osłonowego.

Powyższe błędy w wyliczaniu dochodów nie miały wpływu na rozstrzygnięcie w przedmiotowych sprawach, gdyż niezależnie od nich wnioskodawcom przysługiwał dodatek osłonowy w wypłaconej wysokości.

(akta kontroli str. 10-22)

2. W sześciu spośród 40 badanych spraw GOPS przekroczył dwumiesięczny termin załatwiania sprawy administracyjnej szczególnie skomplikowanej, a o niezakończonym w terminie nie zawiadomiono wnioskodawcy, co naruszało art. 35 § 1 i 3 oraz art. 36 § 1 i 2 KPA. Dotyczyło to następujących spraw:

- nr DO.5412.1241.2022 – wniosek złożono 16 marca 2022 r., a informację o przyznaniu dodatku osłonowego sporządzono 15 czerwca 2022 r., tj. 91 dni po złożeniu wniosku,
- nr DO.5412.1280.2022 – wniosek złożono 18 marca 2022 r., a informację sporządzono 15 czerwca 2022 r., tj. 89 dni po złożeniu wniosku,
- nr DO.5412.1279.2022 – wniosek złożono 18 marca 2022 r., a informację sporządzono 6 czerwca 2022 r., tj. 80 dni po złożeniu wniosku,
- nr DO.5412.1074.2022 – wniosek złożono 28 lutego 2022 r., a informację sporządzono 10 czerwca 2022 r., tj. 102 dni po złożeniu wniosku,

- nr DO.5412.1415.2022 – wniosek złożono 5 kwietnia 2022 r., a informację sporządzono 24 czerwca 2022 r., tj. 80 dni po złożeniu wniosku,
- nr DO.5412.1305.2022 – wniosek złożono 22 marca 2022 r., a informację sporządzono 17 czerwca 2022 r., tj. 87 dni po złożeniu wniosku.

(akta kontroli str. 47-48, 161-199, 322-377)

Kierownik wyjaśnił, że zgodnie z art. 2 ust. 11 uodo dodatek nie wymaga wydania decyzji administracyjnej, a jedynie informacji. Zdaniem Kierownika, skoro postępowanie nie kończy się wydaniem decyzji, nie mają do niego zastosowania co do zasady przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, który – zgodnie z brzmieniem art. 1 pkt 1 KPA – ma zastosowanie w sytuacji, gdy postępowanie kończy się wydaniem decyzji. Tym samym jeżeli w wymienionych przypadkach nie została wydana decyzja odmowna, organ nie miał obowiązków stosowania się rygorystycznie, a jedynie instrukcyjnie/pomocniczo do przepisów KPA, w tym w szczególności do przepisów dotyczących terminu załatwienia sprawy. Dodatkowo Kierownik zwrócił uwagę, że bez względu na termin, jaki upłynął pomiędzy złożeniem wniosku a wydaniem informacji, strona i tak otrzymywała swoje świadczenie w należnej jej wysokości. Nadmieniał, że sytuacja ta spowodowana była po części bardzo dużą liczbą wniosków, jak również sytuacjami, gdy dochód rodziny był na pograniczu określonych kryterium dochodowych lub je przekraczał i wymagało to od GOPS odpowiedniego stosowania przepisów m.in. o obowiązku samodzielnego uzyskania informacji i zaświadczeń przez organy we wskazanym przez ustawę zakresie. GOPS starał się wszelkie sprawy realizować w terminie, a do Ośrodka nie wpłynęły skargi na działania związane z realizacją dodatków osłonowych. Ośrodek starał się realizować wypłaty środków osobom w możliwie najszybszych terminach.

(akta kontroli str. 23-26)

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że zgodnie z art. 3 uodo wypłata dodatku osłonowego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, a przepisy ustawy o dodatku osłonowym nie wyłączają stosowania KPA. Ponadto w poradniku dla samorządów dotyczącym wypłaty dodatku osłonowego, opublikowanym na stronie internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska¹⁶, wprost wskazano, że *do spraw związanych z dodatkiem osłonowym mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (KPA)*.

3. W sześciu spośród 14 zbadanych spraw, w których we wniosku o wypłatę dodatku osłonowego wskazano adres poczty elektronicznej, GOPS nie przesłał wnioskodawcy e-mailowo informacji o przyznaniu tego dodatku, co było niezgodne z art. 2 ust. 12 uodo. Dotyczyło to spraw o numerach: DO.526.2228.2022; DO.526.1875.2022; DO.526.1969.2022; DO.526.2450.2022; DO.526.2451.2022 i DO.526.2904.2022.

(akta kontroli str. 38-43, 47-48, 125-141, 225-251, 200-213, 281-304)

Kierownik GOPS wyjaśnił, że nie poinformowano e-mailowo ww. wnioskodawców o przyznaniu dodatku osłonowego, ponieważ pracownicy GOPS zajmujący się obsługą wniosków nie wprowadzili wskazanych adresów e-mail do programu obsługującego wypłatę dodatków osłonowych.

(akta kontroli str. 10-22)

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/klimat/poradnik-dla-samorzadow> [dostęp: 14 lutego 2023 r.].

4. W informacjach o przyznaniu dodatku osłonowego nie wskazywano dokładnej podstawy prawnej przyznanego świadczenia, tj. art. 2 ust. 5 lub art. 2 ust. 6 uodo. Naruszało to art. 11 KPA, zgodnie z którym organy administracji publicznej powinny wyjaśniać stronom zasadność przesłanek, którymi kierują się przy załatwieniu sprawy.

(akta kontroli str. 93, 110, 125, 142, 161, 175, 189, 200, 214, 225, 239, 252, 269, 281, 294, 305, 322, 344, 264.)

Określona w art. 11 KPA zasada przekonywania polega na informowaniu stron postępowania o stanie prawnym oraz o wszystkich okolicznościach mających znaczenie dla sprawy; wiąże się z zasadą prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej.

Tymczasem z treści informacji o przyznaniu dodatku osłonowego, w tym w szczególności z kwoty przyznanego świadczenia, nie zawsze wynikało, czy dodatek osłonowy został wnioskodawcy przyznany w kwocie podstawowej (na podstawie art. 2 ust. 5 uodo) czy podwyższonej (na podstawie art. 2 ust. 6 uodo). Było to spowodowane działaniem tzw. mechanizmu *złotówka za złotówkę*, określonego w art. 2 ust. 1 pkt 2 uodo.

Kierownik wyjaśnił, że na informacjach o przyznaniu dodatku osłonowego nie zawierano informacji dotyczących podstawy prawnej, tylko kwotę przyznanego dodatku, gdyż taka informacja była dostępna w systemie dziedzinowym do obsługi dodatków osłonowych.

(akta kontroli str. 27, 29)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego w 2022 r. Stwierdzone nieprawidłowości miały charakter formalny i nie wpłynęły na prawidłowość wykorzystania środków dotacji.

OBSZAR

2. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Opis stanu faktycznego

W 2022 r. kwotę dotacji na realizację świadczeń alimentacyjnych GOPS zaplanował w wysokości 303,2 tys. zł, w tym na obsługę świadczeń 8,8 tys. zł. Wydatkowano 303,2 tys. zł, w tym na obsługę świadczeń 8,8 tys. zł co stanowiło 2,99% otrzymanej dotacji na świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W 2021 r. na realizację świadczeń alimentacyjnych GOPS zaplanował i wydatkował 284 tys. zł, w tym na obsługę świadczeń 8,2 tys. zł, co stanowiło 2,97% wypłaconych środków z funduszu alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 33-34, 404-405)

Całość wydatków w ww. latach na realizację świadczeń alimentacyjnych pokryto z dotacji z budżetu państwa.

Kierownik wyjaśnił, że w 2022 r. pozyskał środki od dłużników alimentacyjnych w kwocie 70,3 tys. zł, które przekazywane były do Urzędu Gminy Nowy Targ. Zarówno w 2022 r., jak i w latach wcześniejszych Gmina nie przekazywała GOPS środków pozyskanych od dłużników alimentacyjnych na pokrycie kosztów związanych z obsługą funduszu alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 33-34, 404-405)

Kierownik wyjaśnił, że wzrost wydatków z funduszu alimentacyjnego pomiędzy 2021 a 2022 rokiem wynikał ze wzrostu w niektórych przypadkach wysokości wypłacanego świadczenia alimentacyjnego (podwyższenie przez sąd kwoty alimentów).

(akta kontroli str. 27-30)

Jak wyjaśnił Kierownik, w 2022 r. nie było przypadku otrzymania dotacji w kwotach niższych niż złożone zapotrzebowanie do MUW. Nie wystąpił przypadek ani konieczność kierowania do Gminy wniosków o dodatkowe środki na wypłatę świadczeń alimentacyjnych.

(akta kontroli str. 27-30)

W 2022 r. nie wystąpił przypadek przekazania środków na wypłatę świadczeń do GOPS w terminie uniemożliwiającym ich terminową wypłatę. Środki z dotacji na realizację zadań z funduszu alimentacyjnego zostały wykorzystane w całości.

(akta kontroli str. 27-30, 404)

GOPS sporządził sprawozdania Rb-50 o *dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami* narastająco za poszczególne kwartały 2022 r. i przekazał je do Urzędu Gminy Nowy Targ w terminach określonych w załączniku nr 41 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁷.

(akta kontroli str. 489-531)

W 2022 r. GOPS sporządził kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i przekazał je Wojewodzie Małopolskiemu w terminach określonych w § 2 rozporządzenia w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych.

(akta kontroli str. 415-458)

Kierownik wyjaśnił, że nie sporządzano odrębnych analiz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków z funduszu alimentacyjnego. Wskazał, że w kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zawarte są informacje dotyczące m.in. liczby wypłaconych świadczeń, liczby rodzin i osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 31-32, 378-403)

W 2022 r. do GOPS złożono 32 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego; we wszystkich przypadkach wydano decyzje orzekające o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 532-533)

Szczegółowej analizie poddano 30 spraw dotyczących rozpatrywania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, złożonych do ośrodka w 2022 r. i zakończonych wydaniem decyzji orzekającej o przyznaniu świadczenia. We wszystkich przypadkach w dokumentacji znajdowały się potwierdzenia spełnienia wymogów formalnych i kryteriów określonych w rozdziale 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jak również w rozporządzeniu w sprawie ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W szczególności wnioski były kompletne i były do nich załączone wymagane dokumenty, m.in. zaświadczenia ze szkoły o kontynuowaniu nauki, zaświadczenia od pracodawcy o uzyskanym dochodzie

---

¹⁷ Dz. U. poz. 144, ze zm.

z pracy, nakazy płatnicze dotyczące podatku rolnego. GOPS samodzielnie uzyskiwał dane z bazy Emp@tia tj. pesel, dochody z Urzędu Skarbowego, składki zdrowotne z ZUS lub KRUS, informację o uczęszczaniu do szkoły, zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji od komornika bądź informacje z sądu o stanie egzekucji. W badanej próbie 30 spraw nie wystąpiły nieterminowe wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego lub wypłaty środków w wysokości innej niż wskazana w decyzji.

(akta kontroli str. 378-403, 534-593)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2022 r.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Wprowadzenie mechanizmów kontrolnych zmierzających do wyeliminowania w prowadzonych w GOPS postępowaniach przypadków błędnego wyliczenia wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu osoby w gospodarstwie domowym.
2. Załatwianie spraw administracyjnych w terminach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.
3. Zawiadamianie stron o niezakończonym w terminie, stosownie do wymogów art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego.
4. Informowanie stron postępowania administracyjnego o wszystkich okolicznościach mających znaczenie dla sprawy, w tym o podstawie prawnej rozstrzygnięcia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, lutego 2023 r.

Kontroler
Łukasz Chudzik
starszy inspektor kontroli państwowej

.....

podpis